

INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA ILG'OR PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH

Yusupova Zahro Jamoliddin qizi

Namangan viloyati

Chortoq tumani 1-son texnikumi

Informatika fani o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada informatika fanini o'qitishda ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilingan. Zamonaviy ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar, muammoli ta'lim, loyiha metodi, raqamli ta'lim platformalari va kompetensiyaviy yondashuvlarning o'rni yoritilgan. Shuningdek, informatika darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlash, mantiqiy tafakkur qilish, ijodiy yondashish va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: informatika, pedagogik texnologiya, innovatsion ta'lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim, loyiha metodi, kompetensiyaviy yondashuv.

Bugungi kunda dunyoda kechayotgan globallashuv jarayonlari, raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi va axborot texnologiyalarining barcha sohalarga keng kirib borishi ta'lim tizimi oldiga yangi talablarni qo'ymoqda. Zamonaviy jamiyat sharoitida yosh avlodni mustaqil fikrlaydigan, axborot bilan ishlash madaniyatiga ega, innovatsion g'oyalarni ilgari sura oladigan hamda zamonaviy texnologiyalarni amaliy faoliyatda qo'llay oladigan shaxs sifatida tarbiyalash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ushbu maqsadga erishishda informatika fanining o'rni alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki informatika nafaqat kompyuter bilan ishlashni o'rgatuvchi fan, balki mantiqiy tafakkur, algoritmik fikrlash, muammolarni tahlil qilish va samarali yechimlarni ishlab chiqishga yo'naltiruvchi muhim fanlardan biridir.

Ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar o'qitishning an'anaviy usullaridan voz kechib, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonini takomillashtirishni talab etmoqda. An'anaviy ta'limda o'qituvchi asosiy bilim manbai hisoblangan bo'lsa, zamonaviy ta'lim texnologiyalarida o'quvchi ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Shu sababli informatika fanini o'qitishda ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning bilim darajasini oshirish, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish hamda amaliy ko'nikmalarini shakllantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Pedagogik texnologiya ma'lum bir maqsadga erishishga yo'naltirilgan, oldindan loyihalashtirilgan va kutilgan natijani kafolatlaydigan ta'lim jarayonini tashkil etish tizimi sifatida qaraladi. Ushbu texnologiyalar ta'limning mazmuni, metodlari, vositalari va shakllarini o'zaro uyg'unlashtirish orqali yuqori samaradorlikka erishishni ta'minlaydi. Informatika fanining o'ziga xos xususiyatlari, ya'ni nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilganligi zamonaviy pedagogik texnologiyalardan keng foydalanishni talab etadi [1].

Hozirgi kunda informatika fanini o'qitishda interfaol metodlar alohida o'rin tutadi. Interfaol metodlar o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirish, ularni mustaqil fikrlashga, erkin muloqot qilishga va hamkorlikda ishlashga o'rgatishga xizmat qiladi. Bunday metodlar yordamida o'quvchilar tayyor bilimlarni qabul qiluvchi emas, balki bilimlarni mustaqil izlovchi va tahlil qiluvchi shaxs sifatida shakllanadilar. Masalan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Bumerang", "Venn diagrammasi", "FSMU" kabi metodlar informatika darslarida samarali qo'llanilmoqda. Ushbu metodlar o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi, mantiqiy fikrlash va ijodiy yondashuv qobiliyatlarini rivojlantiradi. Informatika fanini o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Kompyuterlar, multimedia vositalari, elektron darsliklar, internet resurslari va masofaviy ta'lim platformalari o'quvchilarga keng imkoniyatlar yaratadi. Multimedia taqdimotlari, animatsiyalar va video materiallar murakkab mavzularni oson va tushunarli tarzda o'zlashtirishga yordam beradi. Shuningdek, internet orqali turli elektron manbalardan

foydalanish o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams kabi platformalar yordamida topshiriqlarni taqdim etish, o'quvchilarning bilimni nazorat qilish va ular bilan doimiy muloqot qilish imkoniyati yaratiladi.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari orasida muammoli ta'lim texnologiyasi ham muhim o'rin egallaydi. Ushbu texnologiyaning asosiy maqsadi o'quvchilarni mustaqil ravishda muammolarni aniqlash va ularni hal qilishga o'rgatishdan iboratdir. Informatika darslarida dasturlash, algoritmlar yaratish yoki ma'lumotlar bazasi bilan ishlash jarayonida yuzaga keladigan muammoli vaziyatlar o'quvchilarning tahliliy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. O'quvchilar muammoning yechimini izlash jarayonida bilimlarni chuqurroq o'zlashtiradilar va o'zlarining ijodiy salohiyatlarini namoyon etadilar. Loyiha asosida o'qitish texnologiyasi ham informatika fanini o'qitishda samarali hisoblanadi. Ushbu texnologiya o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog'lashga xizmat qiladi. Loyiha ustida ishlash davomida o'quvchilar ma'lumotlarni izlash, tahlil qilish, rejalashtirish, muammolarni hal qilish va natijalarni taqdim etish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladilar.

Bugungi kunda ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi o'quvchilarda bilimlarni hayotiy vaziyatlarda qo'llash qobiliyatini shakllantirishdan iboratdir. Informatika fanini o'qitish jarayonida axborot bilan ishlash kompetensiyasi, kommunikativ kompetensiya, matematik savodxonlik, ijtimoiy faollik va o'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyalari shakllanadi. Bu esa o'quvchilarning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun muhim asos yaratadi. Masofaviy ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi ham informatika fanini o'qitish imkoniyatlarini kengaytirdi. Zamonaviy platformalar yordamida darslarni onlayn tarzda tashkil etish, video materiallardan foydalanish va virtual laboratoriyalarni qo'llash mumkin.

So'nggi yillarda ta'lim tizimida o'yin texnologiyalari, ya'ni gamifikatsiya elementlaridan foydalanish ham keng tarqalmoqda. Informatika darslarida Kahoot, Quizizz, Wordwall kabi platformalar yordamida tashkil etiladigan o'yinli topshiriqlar

o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. O'yin elementlari dars jarayonini qiziqarli tashkil etishga, bilimlarni mustahkamlashga hamda sog'lom raqobat muhitini yaratishga yordam beradi [4].

Xulosa qilib aytganda, informatika fanini o'qitishda ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirish hamda ularni zamonaviy axborot jamiyatida faol ishtirok etishga tayyorlashning muhim omili hisoblanadi. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, muammoli ta'lim, loyiha metodi, kompetensiyaviy yondashuv, masofaviy ta'lim va sun'iy intellekt imkoniyatlaridan samarali foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashish va amaliy faoliyatga tayyorlik darajasini oshiradi. Shu bois ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish va ularning imkoniyatlaridan samarali foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muslimov N.A., Usmonboyeva M.H., Sayfurov D.M. Innovatsion ta'lim texnologiyalari: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 312 b.
2. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 280 b.
3. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2022. – 304 b.
4. Xoliqov A.A. Pedagogik mahorat va innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Tafakkur-Bo'stoni, 2023. – 256 b.